

# Psykologer med rett til å henvise

Tor Levin Hofgaard  
president i Norsk psykologforening

I 12 år har Psykologforeningen arbeidet for at psykologer skal få henvise sine pasienter.

Til tider har dette følt som en prosess der vi som Sisyfos er dømt for evig tid til å bære en stein opp en bakke, for så å måtte se den rulle ned igjen. Men nå har regjeringen bestemt seg: Den vil innføre henvisningsrett for psykologer. Jeg vil applaudere helseministeren fordi han har vist handlekraft i en sak som har ligget «til utredning» i mer enn et tiår.

*Heldigvis har vi nå en statsråd som ikke deler frykten for at psykologer vil miste besinnelsen og synke ned i uansvarlighet fordi vi kan henvise våre pasienter*

Jonas Gahr Støre sier at henvisningsrett for psykologer er en stor og viktig reform som vil gjøre våre helsetjenester bedre. På spørsmål om alle motargumentene svarer han at de er alle nøye vurdert, og at denne saken er godt utredet. Han er opptatt av å se fremover på hvor bra dette blir, fremfor å dvele ved hva som er årsakene til at det har tatt så lang tid å få reformen på plass. Vi deler dette fremtidsrettede fokuset. Likevel er det grunn til å ta et tilbakeblikk på denne saken, fordi den kan gi innsikt i hvordan det å bidra til politisk endring på ingen måte er en rettlinjet prosess.

I Norge er det to helseprofesjoner som har helhetlig selvstendig behandlingsansvar: leger og psykologer. I dette ligger at vi, innenfor vårt fagfelt, kan motta, vurdere, diagnostisere, behandle og avslutte behandling på selvstendig grunnlag. Våre faglige vurderinger er ikke underlagt noen andres. I en slik rolle er det viktig at vi har alle nødvendige verktøy som gjør det mulig å ivareta ansvaret. Slik har det ikke vært til nå. Vi har ikke kunnet henvise pasientene våre, verken til utredning eller behandling. Det har gitt noen absurde tilstander i Helse-Norge.

I spesialisthelsetjenesten kan ikke en psykolog på distriktpsykiatrisk senter (DPS), som sammen med sin pasient finner ut at oppfølging et annet sted enn samtaler på DPS er det rette, henvise pasienten videre; det være seg til gruppebehandling, sorg- og traumebehandling osv. For avtalespesialistene, som er blant de mest erfarne behandlerne vi har i psykisk helse, er realiteten at de ikke kan henvise noen, noe sted. Dersom de mener pasienten trenger en utredning, oppfølging på DPS, eller de må avslutte oppfølgingen, er det ikke mulig for dem å besørge dette selv. Den faglige vurderingen er hos psykologen alene, men ikke henvisningen. Den har fastlegen måttet besørge.

I kommunehelsetjenesten blir også denne absurditeten tydelig. En psykolog som jobber på et helsesenter i kommunen, kan mene at et barn bør utredes på BUP for ADHD. Ingen kan faglig overprøve vurderingen av dette behovet, men det er ikke mulig for psykologen selv å skrive en henvisning til BUP. Verken barn eller voksne kan henvises av psykologen til spesialisthelseoppfølging uten at dette skal via en person som har mindre kompetanse enn psykologene på å vurdere dette behovet. Man skal lete lenge etter en merkeligere omvei til oppfølging og behandling i helsevesenet.

Det pussige er at disse merkverdighetene har fått overleve så lenge. I hele 12 år har helsebyråkratiet «utredet» dette spørsmålet. Argumentene mot å gjøre det mulig for pasienter å bli henvist av sin psykolog har variert. Når noen er blitt «plukket ned», har andre dukket opp, fra stadig nye byråkrater. Saken har vært ute av skuffen, tilbake i skuffen, på vei ut av skuffen, og returnert.

Det har ikke manglet på advarsler mot at psykologene skulle få mulighet til å henvise sine pasienter. Det mest seiglivete motargumentet var at det ville være «faglig uansvarlig» å la pasienter bli henvist uten at de er somatisk undersøkt av en lege først. Psykologer kunne jo overse farlige somatiske akutte tilstander som ble fordekt av psykiske symptomer. Heldigvis har vi nå en statsråd som ikke deler frykten for at psykologer vil miste besinnelsen, glemme alt de har lært på studiet om sammenhengene mellom psyke og soma, og synke ned i uansvarlighet fordi vi kan henvise våre pasienter.

Når psykologene nå gis henvisningsrett, er det en viktig reform i Helse-Norge. Det vil gjøre tilbudet til pasientene bedre, og det vil harmonere med det ansvaret psykologene har og den jobben vi faktisk gjør. Når dette forslaget endelig blir vedtatt, vil enda en viktig byggestein være på plass i det byggverket regjeringen har igangsatt med samhandlingsreformen: bedre, nære, tidlige tjenester i kommunen. Med mindre byråkrati, mer sammenheng og høy kvalitet. Dette er en riktig og viktig reform, som gagnar befolkningen, og som gjør arbeidshverdagen til psykologer, leger og andre disse samarbeider med, enklere og bedre.